

Protokół

10. posiedzenia III. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, z dnia 28. czerwca 1880.

Początek o godzinie 11. minut 45 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Ludwik hr. Wodzicki.

Sekretarze: Czaykowski Alfons, Jasiński Józef, Stadnicki Jan i Turzański.

Obecnym posłów 110.

Ze strony Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 9. posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż nie podniesiono przeciw niemu żadnego zarzutu.

Izba udziela posłowi Milieskiemu 3-tygodniowego urlopu.

Sekretarz poseł Jasiński Józef czyta dostatecznie poparty wniosek posła Golejewskiego o zmianę ustawy krajowej z 15. sierpnia 1866. Nr. 28. Dz. u. kr. o konkurencyi kościelnej.

Tenże sekretarz czyta dostatecznie poparty wniosek posła Tyszkowskiego o zaprowadzenie sądów pokoju.

Marszałek oświadcza, że obydwa wnioski będą traktowane według regulaminu.

Sekretarz p. Jasiński Józef czyta spis petycyi od Nr. 279 do 300, przydzielonych przez Marszałka następującym komisjom :

Nr. 279 komisyi kultury krajowej — Nr. 280 komisyi edukacyjnej — Nr. 281 komisyi petycyjnej — Nr. 282 komisyi budżetowej — Nr. 283 komisyi drogowej — Nr. 284 komisyi budżetowej — Nr. 285 komisyi petycyjnej — Nr. 286 komisyi edukacyjnej — Nr. 287 komisyi edukacyjnej — Nr. 288 komisyi petycyjnej — Nr. 289 komisyi edukacyjnej — Nr. 290 komisyi drogowej — Nr. 291 komisyi edukacyjnej — Nr. 292 komisyi petycyjnej — Nr. 293 komisyi administracyjnej — Nr. 294 komisyi kultury krajowej — Nr. 295 komisyi petycyjnej — Nr. 296 komisyi drogowej — Nr. 297 komisyi administracyjnej — Nr. 298 komisyi petycyjnej — Nr. 299 komisyi budżetowej — Nr. 300 komisyi petycyjnej.

Poseł Grocholski jako przewodniczący komisyi administracyjnej wnosi, aby petycją Nr. 251/pet. przydzieloną komisyi administracyjnej, przekazać Wydziałowi krajowemu jako komisyi.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Marszałek oznajmia, że komisya podatkowa ukonstytuowała się i wybrała przewodniczącym p. Grocholskiego a sekretarzem posła Czaykowskiego Alfonsa.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Następuje pierwsze czytanie preliminarza funduszu szkolnego krajowego na rok 1881.

Poseł Jasiński wnosi odesłać ten przedmiot do komisji budżetowej, co Izba uchwała.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji prawniczej nad wnioskiem Wydziału krajowego względem odłączenia gmin Chodnowic, Tyszkowic, Chraplic, Popowic i Pleszowic od okręgu c. k. sądu powiatowego w Niżankowicach, a przyłączenia takowych do okręgu c. k. miejsko-delegowanego sądu powiatowego w Przemyślu.

Sprawozdawca p. Waygart czyta sprawozdanie komisji z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz Wielkiem Księstwem Krakowskiem, oświadcza c. k. Rządowi w myśl § 2 ustawy z 11 czerwca 1868 l. 59 D. u. p. swoje zdanie: iż się nie zgadza z tém, ażeby miejscowości Chodnowice, Tyszkowice, Chraplice, Popowice i Pleszowice z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Niżankowicach wydzielone i do okręgu c. k. miejsko-delegowanego Sądu powiatowego w Przemyślu przydzielone były.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie zbadania sprawozdania Wydziału krajowego o regulacji górnego Dniestru i jego dopływów.

Sprawozdawca p. Stadnicki Jan, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek:

I. Wysoki Sejm raczy przyjąć sprawozdanie komisji do wiadomości.

II. Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem upoważnia Wydział krajowy do użycia z funduszu krajowego kwoty 6000 złr. w. a. na uzupełnienie studyów technicznych, potrzebnych do wypracowania ostatecznego projektu regulacji górnego Dniestru i jego dopływów.

2) Sejm przeznacza z funduszu krajowego 1000 złr. w. a. na urządzenie stacyj meteorologicznych i wodoskazów, które są potrzebne do zbadania stosunków hydrotechnicznych w całym dorzeczu górnego Dniestru.

III. Wysoki Sejm raczy uchwalić następujące dwie rezolucyje:

1) Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wrzaz z W. Księstwem Krakowskiem wzywa c. k. Rząd:

a) Aby udzielił kwotę 6000 złr. a. w. tytułem subwencyi państwowej na uzupełnienie rozpoczętych przez Wydział krajowy studyów technicznych, potrzebnych do wypracowania ostatecznego projektu regulacji górnego Dniestru i jego dopływów;

b) aby jak najspieszniej przeprowadził regulacyą dolnego Dniestru poniżej Żurawna;

c) aby przyczynił się w $\frac{2}{3}$ częściach do kosztów regulacji Dniestru między Nadiatyczami a Żurawnem tak, aby ta regulacya jak najspieszniej najdalej do lat 6ciu dokonana została.

2) Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, wzywa c. k. Rząd, aby stosowne wnioski i program regulacyi rzek galicyjskich, do której Skarb Państwa przyczynić się winien, wypracował i takowe Sejmowi na najbliższej sesyi przedłożył.

Następuje rozprawa ogólna. Przemawia p. Grocholski i oświadcza, że będzie głosował przeciw ustępowi I. wniosku komisji, przytem zapowiada poprawkę w dyskusyi specyalnej.

Po przemówieniu pp. Badeniego, Majera, Chrzanowskiego, Grossa i Krukowieckiego uchwała Izba zamknięcie rozprawy ogólnej.

Początek przemawiają jeszcze posłowie: Onyszkiewicz, Grocholski, Chrzanowski, Gross i sprawozdawca.

Następuje rozprawa szczegółowa.

Sprawozdawca czyta ustęp I. wniosku komisji.

Po przemówieniu p. Badeniego przeciw ustępowi I., odrzuca Izba ustęp I. 54 głosami przeciw 40.

Sprawozdawca czyta ustęp II. 1) i 2).

Po przemówieniu p. Chrzanowskiego, który wnosi poprawkę, ażeby dodać do alinei 2) ustępu II. słowa: „komisji fizyograficznej,“ przemawia p. Grocholski, Badeni i Gross, który czyni poprawkę.

Po przemówieniu sprawozdawcy oświadczają posłowie Chrzanowski i Gross, że cofają uczynione poprawki.

Sprawozdawca czyta ustęp III. alinei 1) a) b) c) i 2) wniosku komisji.

Po przemówieniu p. komisarza rządowego, który oświadcza, że będzie staraniem Rządu w najkrótszym czasie uzyskać wspomnianą w ustępie III. alinei 1) lit. a) subwencyą, i po przemówieniu sprawozdawcy, uchwała Izba alinę 1. lit. a) b) c) ustępu III. według wniosku komisji.

Sprawozdawca czyta alinę 2) ustępu III. wniosku komisji.

Posel Chrzanowski przemawia i czyni następującą, przez Izbę dostatecznie popartą poprawkę:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Księstwem Krakowskiem wzywa c. k. Rząd, aby program regulacyi rzek galicyjskich jak najrychlej wypracował i komu należy przedłożył.

Po przemówieniu posła Zyblikiewicza, który wnosi poprawkę, przemawia p. komisarz rządowy, poczem cofa p. Zyblikiewicza swoją poprawkę.

Po przemówieniu p. Badeniego i sprawozdawcy, który imieniem komisji przyjmuje poprawkę p. Chrzanowskiego, uchwała Izba alinę 2) ustępu III. według wniosku komisji zmienionego według poprawki p. Chrzanowskiego.

Uchwaliwszy następnie na wniosek p. Jasińskiego Józefa 3. czytanie bez czytania uchwała Izba wszystkie w drugim czytaniu przyjęte wnioski w trzecim czytaniu.

O godzinie 2. po południu przerywa Marszałek posiedzenie, zapowiadając ciąg dalszy na godzinę 5 minut 30 po południu.

Przy dostatecznej liczbie posłów następuje o godzinie 6. po południu dalszy ciąg posiedzenia.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunków za r. 1877 funduszu krajowego oraz funduszy uposażonych z skarbu krajowego lub budżetem objętych.

Sprawozdawca p. Chrzanowski zaczyna czytać sprawozdanie.

P. Romer wnosi uwolnić sprawozdawcę od czytania sprawozdania.

Po przemówieniu p. Wodzickiego H. i sprawozdawcy uchwała Izba, ażeby sprawozdawca tylko niektóre ustępy sprawozdania odczytał.

Sprawozdawca czyta niektóre ustępy sprawozdania z następującymi wnioskami:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

1. Sejm wyraża ubolewanie, iż przekroczono budżet funduszu szkolnego na r. 1877.
2. Wzywa się c. k. Rząd, aby polecił uporządkować rachunki funduszy szkolnych okręgowych.
3. Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Udziela się Wydziałowi krajowemu absolutoryum z rachunków za r. 1877 funduszu krajowego i funduszy uposażonych z skarbu krajowego lub budżetem objętych.

Marszałek przedstawia Izbie radcę c. k. Namiestnictwa p. Bodakowskiego.

Po przemówieniu p. Rady Bodakowskiego (dwa razy) i posłów Krukowieckiego, Wereszczynskiego (2 razy) i księdza Buchwalda, wnosi p. Zyblikiewicz zamknięcie rozprawy ogólnej. Następnie zapowiada p. Wolański Erazm poprawkę.

Po przemówieniu posła sprawozdawcy uchwała Izba zamknięcie rozprawy, przystępując do rozprawy szczegółowej. Sprawozdawca czyta ustęp 1. wniosku komisji.

P. Krukowiecki przemawia i wnosi następującą poprawkę do ustępu 1.: na końcu pierwszego ustępu dodać słowa „i nadal stosowała się do uchwalonego budżetu szkolnego.“

Posel Wolański Erazm przemawia przeciw ustępowi 1. według stylizacji komisji i w miejsce ustępu 1. czyni następującą poprawkę:

Wysoki Sejm wyraża życzenie, aby preliminarz szkolny nie był przekraczany.

Izba popiera dostatecznie obie poprawki.

Po przemówieniu sprawozdawcy przeciw obydwom poprawkom i po przemówieniu p. Wolańskiego E. dla sprostowania faktu, rady p. Bodakowskiego i p. Jasińskiego (dla sprostowania faktu) odrzuca Izba poprawkę tak p. Wolańskiego Erazma, jak i poprawkę p. Krukowieckiego a uchwała ustęp 1. według wniosku komisji.

Sprawozdawca czyta ustęp 2. wniosku komisji, który Izba uchwała bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta ostatni wniosek komisji, który Izba uchwała bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunków za rok 1878 funduszu krajowego oraz funduszy uposażonych ze skarbu krajowego lub budżetem objętych.

Sprawozdawca p. Goldmann zaczyna czytać sprawozdanie.

P. Golejewski wnosi uwolnić sprawozdawcę od czytania sprawozdania.

P. Wodzicki H. wnosi, ażeby p. sprawozdawca tylko niektóre ustępy sprawozdania odczytał, co Izba uchwała. Potem czyta sprawozdawca niektóre ustępy sprawozdania z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Udziela się Wydziałowi krajowemu absolutoryum z rachunków za r. 1878 funduszu krajowego funduszy uposażonych ze skarbu krajowego i funduszy samoistnych a budżetem objętych.

Po przemówieniu posłów Zyblikiewicza (2 razy), Hoszarda, radcy Bodakowskiego (2 razy), Krukowieckiego (2 razy) i sprawozdawcy (2 razy), uchwała Izba wniosek komisji.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu krajowego funduszu szkolnego na rok 1880.

Sprawozdawca p. Smarzewski czyta sprawozdanie z następującym wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący preliminarz krajowego funduszu szkolnego na rok 1880 :

Ru- bryka	W y d a t k i	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
		zł.	zł.	zł.
I.	Zasiłki dla funduszków szkolnych okręgowych	232.476	—	232.476
II.	Substytucye	40.000	—	40.000
III.	Zasiłki czasowe dla szkół utrzymywanych przez korporacye	—	3.470	3.470
IV.	Adjuta	5.000	—	5.000
V.	Remuneracye i zapomogi	—	—	—
	1. Remuneracye zmienne i zapomogi 20.000			
	2. Remuneracye za naukę robót ręcznych 2.000	22.000	—	22.000
VI.	Podatki i daniny	5	—	5
VII.	Koszta podróży i diety nauczycieli	500	—	500
VIII.	Dodatki pięcioletnie dla nauczycieli etatowych	16.000	—	16.000
IX.	Dodatek do funduszu emerytalnego	12.800	—	12.800
X.	Emerytury dla nauczycieli, którzy stracą posadę w skutek reorganizacyi	—	5.000	5.000
XI.	Dary z łaski	4.000	—	4.000
XII.	Potrzeby szkolne ogólnej natury	2.500	—	2.500
XIII.	Rozmaite wydatki	6.800	—	6.800
XIV.	Na budynki szkolne gminom	—	—	—
D o c h o d y				
I.	Odsetki od kapitałów	16.089	—	16.089
II.	Dochody z dóbr, realności i innych praw	10	—	10
III.	Dodatki	530	—	530
IV.	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	2.835	—	2.835
V.	Zapisy i darowizny	—	—	—
VI.	Taksy od spadków	8.500	—	8.500
VII.	Rozmaite dochody	2.015	30.000	32.015
VIII.	Dodatek z c. k. skarbu państwa	54.943	—	54.943
IX.	Zwroty zaliczek, gminom na budynki szkolne udzielonych	—	20.000	20.000

Sejm zezwala na przenoszenie kredytów, uchwalowych na wydatki zwyczajne w rubrykach II. IV. V. i VII., tudzież wzajemne przenoszenie takichże kredytów, uchwalonych w rubrykach XI. i XII.

Książdz biskup Stupnicki obejmuje przewodniczenie.

P. Romer wnosi zamknięcie posiedzenia.

Marszałek obejmuje napowrót przewodniczenie.

Izba odrzuca wniosek p. Romera o zamknięcie posiedzenia 52 głosami przeciw 37.

Następuje rozprawa ogólna.

Po przemówieniu posła Reya zamyka Marszałek posiedzenie o godzinie 9 minut 45 wieczór, zapowiadając następne posiedzenie na środę dnia 30. czerwca 1880 o godz. 10. rano z następującym porządkiem dziennym :

Porządek dzienny jedynastego posiedzenia

3. sesji IV peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w sobotę dnia 30. czerwca 1880, o godzinie 10. przed południem.

1. Pierwsze czytanie przedłożenia rządowego z projektem ustawy ku podniesieniu rybołówstwa.
2. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia osady Podwołoczyska w celu utworzenia odrębnej gminy małomiejskiej.
3. Pierwsze czytanie wniosku p. Jaworskiego o uchwalenie ustawy o dojazdach kolejowych.
4. Pierwsze czytanie wniosku posła Sawczyńskiego o utworzenie stałych posad katechetów przy seminariach nauczycielskich.
5. Dalszy ciąg rozprawy nad sprawozdaniem komisji budżetowej o preliminarzu funduszu szkolnego na rok 1880. Sprawozdawca p. Smarzewski.
6. Drugie czytanie wniosku p. Madeyskiego o zniesienie prawa propinacyi w mieście Lwowie. Sprawozdawca komisji administracyjnej p. Żywicki.

Marszałek krajowy :

Ludwik Wodzicki.

Sekretarze :

**Turzański.
Czaykowski Alfons.**

Spis petycyi

po dzień 30 czerwca 1880 do Sejmu krajowego wniesionych.

- Nr. 301. Jan Władysław hr. Zamoyski i kilkanaście gmin wiejskich przez posła Jędrzejowicza, o utworzenie Starostwa w Sokołowie.
- „ 302. Towarzystwo gospodarskie galicyjskie przez p. Torosiewicza o stały roczny zasiłek na cele tegoż Towarzystwa.
- „ 303. Towarzystwo rolnicze krakowskie przez posła Paszkowskiego prosi jak wyżej.
- „ 304. Teodor Krupa, nauczyciel szkoły w Oleszycach przez posła Romanowicza, o pożyczkę w kwocie 250 złt. na poratowanie zdrowia.
- „ 305. Ten sam, przez posła Romanowicza, o przyznanie dodatku 5cioletniego.
- „ 306. Towarzystwo pań miłosierdzia św. Wincentego a Paulo, przez p. Waygarta, o wsparcie dla ochrony małych dzieci w Przemyśle.
- „ 307. Gmina miasta Gorlic przez posła Józefa Jasińskiego w sprawie reformy szkół średnich.
- „ 308. Gminy: Palikrowy, Styberówka, Jasniszcze i Kutyszcze przez p. Wasilewskiego o uznanie drogi z Brodów do Tarnopola za krajową.
- „ 309. Franciszek Balzer, emerytowany naczelnik powiatowy, obecnie pomocnik konceptowy w Wydziale krajowym przez posła Jasińskiego, o zapomogę.
- „ 310. Obszar dworski i gmina Nalewana, przez posła Wasilewskiego, o uznanie drogi z Brodów do Tarnopola za krajową.
- „ 311. Wydział powiatowy w Podhajcach przez posła Torosiewicza o przeniesienie siedziby Izby handlowo-przemysłowej z Brodów do Tarnopola.
- „ 312. Czaykowska Aniela, wdowa po oficjale rachunkowym Namiestnictwa przez posła Romanowicza, o zapomogę.
- „ 313. Gmina Długoszyn przez posła Zyblikiewicza, o zorganizowanie szkoły.
- „ 314. Wydział powiatowy Czortków przez posła Wolańskiego Mikołaja, w sprawie reformy wyrabiania i sprzedaży soli kuchennój.

- „ 315. Kozłowski Czesław przez posła Tyszkiewicza, o wyłączenie części dóbr jego ze Starostwa w Tarnobrzegu, a przydzielenie do Kolbuszowój.
- „ 316. Dr. Gustaw Neusser przez posła Wesołowskiego, o dwuletnią zaliczkę na płacę.
- „ 317. Mieszkańcy gminy Dobrokuta, przez posła Tadeusza Dzieduszyckiego, o utworzenie osobnej gminy administracyjnej.
- „ 318. Wydział powiatowy w Gorlicach przez posła Męcińskiego, w sprawie uregulowania nafty taryf podatku gruntowego.
- „ 319. Ks. Neronowicz Wiktor, przez posła ks. biskupa Stupnickiego, o zasiłek 1000 zł. na dokończenie budowy kościoła.
- „ 320. Towarzystwo politechniczne przez posła Smolkę, o udzielenie głosu wizylnego rektorowi lwowskiéj politechniki.
- „ 321. Spółka dóbr Czarny Dunajec i innych przez posła Pławickiego, o zniesienie kosztów komisyjnych i administracyjnych tychże dóbr z przyległościami.
- „ 322. Mieszkańcy gminy Czyżyny przez posła Zatorskiego, o odłączenie osady Łęg od gminy Czyżyny.
- „ 323. Komitet parafialny w Kamionce Strumiłowój przez posła ks. Kaczałę, o pożyczkę 1.000 złt. na budowę cerkwi.
- „ 324. Miłkowski Karol, były słuchacz akademii górniczej w Leoben przez posła Szujskiego, o subwencyą na dokończenie studyów.
-